

Ludzas novads

pašvaldības kopējā platība – 963,25 km².

Iedzīvotāju skaits gada sākumā

Gads	2017	2018	2019	2020	2021
Cilv. skaits	13 733	13 335	13 105	12 792	12 594

*www.raim.gov.lv

Darbspējas vecuma un dzimuma struktūra pašvaldībā gada sākumā

	2018	2019	2020	2021
Līdz darbspējas vecumam	1 596	1 573	1 524	1 489
t. sk. vīrieši	802	797	781	752
t. sk. sievietes	794	776	743	737
Darbspējas vecumā	8 687	8 492	8 233	8 149
t. sk. vīrieši	4 448	4 375	4 244	4 187
t. sk. sievietes	4 239	4 117	3 989	3 962
Pēc darbspējas vecuma	3 052	3 040	3 035	2 956
t. sk. vīrieši	1 004	994	993	964
t. sk. sievietes	2 048	2 046	2 042	1 992

*www.pmlp.gov.lv

Reģistrēto brīvo darba vietu skaits NVA Ludzas filiālē

Gads	2016	2017	2018	2019	2020
Darba vietu sk.	476	534	419	455	426

*www.nva.gov.lv

Pašvaldības budžeta kopējie ieņēmumi

Gads	2016	2017	2018	2019	2020
EUR	12 736 598	17 330 182	15 499 733	17 749 147	18 253 214

*www.raim.gov.lv

Bezdarba līmenis gada sākumā

Gads	2017	2018	2019	2020	2021
%	19,30%	17,00%	16,60%	16,70%	

*www.raim.gov.lv

Reģistrētās brīvas darba vietas sadalījumā pēc profesiju grupām

Gads	Vadītāji	Vecākie speciālisti	Speciālisti	Kalpotāji	Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	Kvalificēti lauksaimniecības, mēžsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	Kvalificēti strādnieki un amatnieki	Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	Vienkāršās profesijas	Nacionālo bruņoto spēku profesijas
2016	3	16	68	49	49	41	57	63	130	0
2017	3	12	42	10	49	74	46	142	156	0
2018	7	18	8	11	50	56	94	94	81	0
2019	8	19	19	13	75	35	92	74	120	0
2020	3	39	29	21	64	35	77	104	54	0

*www.nva.gov.lv

Mēneša vidēja bruto darba samaksa pa sektoriem (EUR)

Sektors/Gads	2017	2018	2019
Pavisam, bez privāta sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50	622	678	725
Sabiedriskais	640	697	741

*www.raim.gov.lv

Pašvaldības teritorijā reģistrēto darba devēju vidējie nodarbinātajiem aprēķinātie bruto ienākumi sadalījumā pēc to informācijas apkopošanas brīdī aktuālā pamatdarbības veida

NACE 2.red. apkopojošais kods un nosaukums		Vidējie bruto ienākumi mēnesī, EUR 2019.01	Vidējie bruto ienākumi mēnesī, EUR 2019.06	Vidējie bruto ienākumi mēnesī, EUR 2020.01	Vidējie bruto ienākumi mēnesī, EUR 2020.06
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	486,04	541,43	506,60	496,63
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	421,14	314,30	280,13	284,37
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	355,77	405,13	358,14	411,52
10	Pārtikas produktu ražošana	798,59	816,38	958,94	957,79
14	Apģērbu ražošana	145,99	194,08	180,41	
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	356,97	371,01	449,75	407,07
28	Cituroklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	511,36	471,25	624,86	708,97
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	376,25	376,25	381,25	
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	605,62	549,06	616,36	584,75
41	Ēku būvniecība	367,68	461,46	422,91	496,33
43	Specializētie būvdarbi	428,77	308,08	256,41	308,14
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	343,69	345,62	395,17	387,00

46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	662,17	681,64	667,25	716,06
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	441,57	456,58	459,08	476,50
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	485,97	421,94	516,78	511,02
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	385,79	403,20	336,19	343,18
55	Izmitināšana	277,99	304,11	306,95	290,52
56	Ēdināšanas pakalpojumi	230,70	248,54	240,96	230,75
58	Izdevējdarbība	594,75	768,00	797,00	944,90
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	179,69	349,33	235,69	288,57
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	999,47	893,92	914,06	959,91
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	436,00	438,83	412,29	428,00
75	Veterinārie pakalpojumi	333,22	405,27	373,88	394,26
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	601,89	650,54	629,87	668,52
86	Veselības aizsardzība	818,62	814,99	920,57	1118,08
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	185,34	192,72	206,08	182,77
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	708,98	671,38	737,00	
	Nezināms		123,69		

Pašvaldībā reģistrēto iedzīvotāju ienākumi (VID statistikas dati)

2017		2018		2019	
Bruto ienākumi (tūkst. EUR)	Gadā ieturētais un aprēķinātais IIN (tūkst.EUR)	Bruto ienākumi (tūkst. EUR)	Gadā ieturētais un aprēķinātais IIN (tūkst.EUR)	Bruto ienākumi (tūkst. EUR)	Gadā ieturētais un aprēķinātais IIN (tūkst.EUR)
61572,09	6721,41	64733,14	6283,07	70928,53	7078,03

Tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem

Gads	2015	2016	2017	2018	2019
Skaitis	59	62	63	65	62

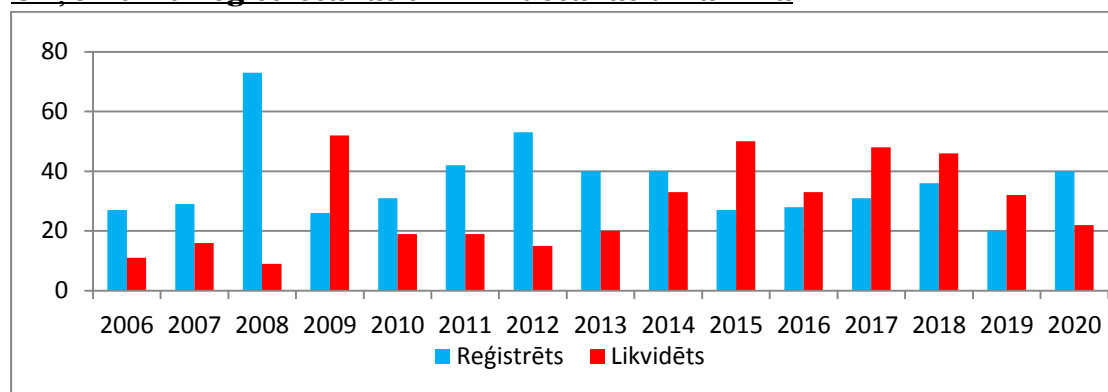
*www.csb.gov.lv

Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits

Gads/Sektors	Pašnodarbinātās personas	Zemnieku un zvejnieku saimniecības	Individuālie komersanti	Komercesabiedrības (tirgus sektors)
2015	413	61	103	187
2016	439	64	109	187
2017	448	56	100	180
2018	450	55	89	204
2019	400	58	85	204

*www.csb.gov.lv

Uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika

*www.lursoft.lv

Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu

NPK	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR		
		2019	2018	Apgrozījuma izmaiņas, %
1	ARIOLS, SIA	8 165 197	7 604 625	7,37
2	LUDZAS MAIZNĪCA, SIA	3 989 341	3 746 339	6,49
3	ERA-M, SIA	3 637 228	2 651 171	37,19
4	Ludzas medicīnas centrs, SIA	3 239 115	2 549 030	27,07
5	LION BALTIC, SIA	2 646 753	2 065 487	28,14
6	LUDZAS APSAIMNIEKOTĀJS, SIA	2 626 697	2 539 637	3,43
7	MAURIŅI 57, SIA	2 367 507	2 629 030	-9,95
8	CERTRĀRIJA, SIA	1 313 873	1 267 601	3,65
9	TEHSERV, SIA	1 291 100	679 520	90
10	GAIŠEZERS, SIA komercfirma	1 275 856	1 187 268	7,46
11	Lumber Standard, SIA	1 208 346	699 531	72,74
12	RĒZEKNES MEŽS, SIA	1 098 318	1 485 047	-26,04
13	NordWest Trade, SIA	993 747	846 406	17,41
14	RASA L, SIA	980 242	1 080 199	-9,25
15	Baltic Pallet Manufacture, SIA	903 417	684 970	31,89
16	Latgales dārzenū loģistika, SIA	668 502	848 907	-21,25
17	Bangas, Briģu pagasta ZS	601 517	297 586	102,13
18	VESTA S, SIA	540 558	512 308	5,51
19	BBS Ludza, SIA	502 224	500 152	0,41
20	Alfa Spektrs, SIA	451 829	778 514	-41,96

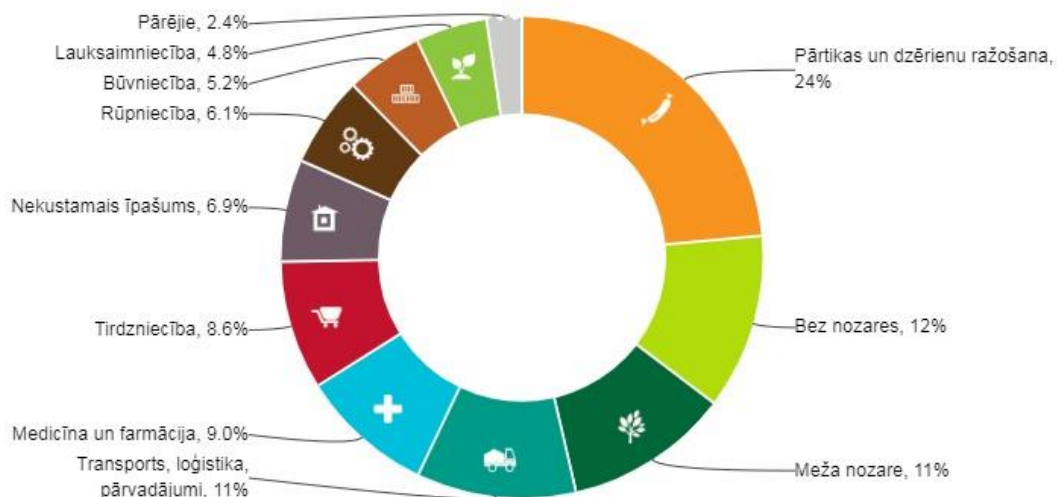
*www.firmas.lv

Lielākie darba devēji

NPK	Uzņēmums	2019
1	LUDZAS APSAIMNIEKOTĀJS, SIA	184
2	Ludzas medicīnas centrs, SIA	180
3	LUDZAS MAIZNĪCA, SIA	106
4	ARIOLS, SIA	94
5	Dārzkopības sabiedrība "Priedīte"	80

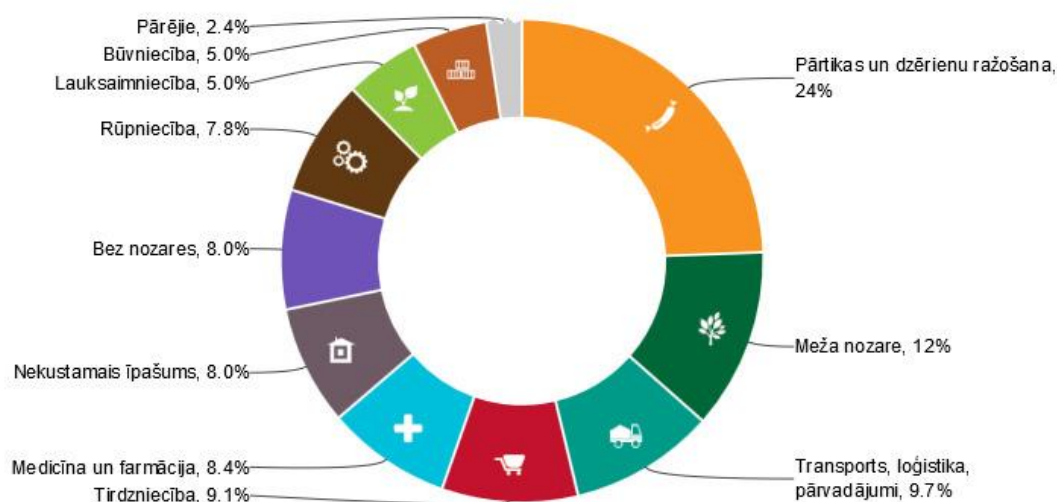
*www.firmas.lv

2019. gada neto apgrozījuma īpatsvars

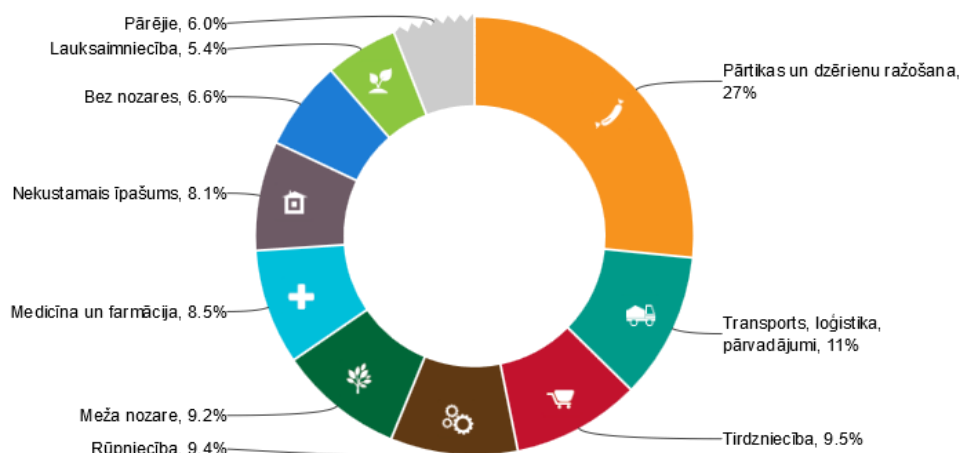
Firmas.lv **zomcharts**
licencēti UR dati datu vizualizācija

2018. gada neto apgrozījuma īpatsvars

Firmas.lv **zomcharts**
licencēti UR dati datu vizualizācija

2017. gada neto apgrozījuma īpatsvars

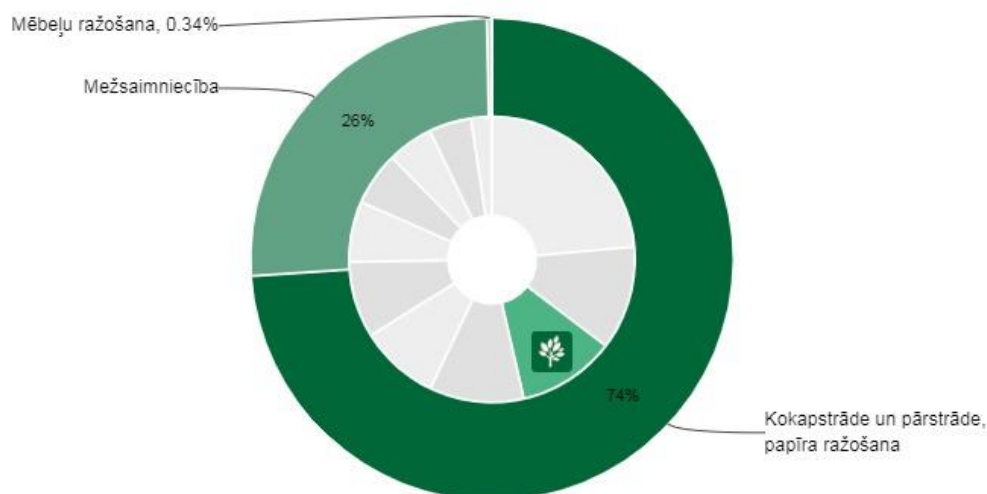
Pārtikas uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu

NPK	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR		
		2019. neto apgrozījums, tūkst., EUR	Approz. izmaiņas, pret 2018., %	Darbinieki
1	ARIOLS, SIA	8 165 197	7 604 625	7,37
2	LUDZAS MAIZNĪCA, SIA	3 989 341	3 746 339	6,49
3	Tradīcija AOL, SIA	192 921	186 811	3,27
4	Istras spirta rūpnīca, SIA	0	0	

Meža nozares uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu

NPK	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR		
		2019. neto apgrozījums, tūkst., EUR	Approz. izmaiņas, pret 2018., %	Darbinieki
1	MAURIŅI 57, SIA	2 367 507	-9,95	63
2	RĒZEKNES MEŽS, SIA	1 098 318	-26,04	10
3	Baltic Pallet Manufacture, SIA	903 417	31,89	23
4	MAXWOOD, SIA	318 413	12,68	4
5	ErAus, SIA	278 777	36,73	9
6	SAMS & KO, SIA	231 371	-17,74	3
7	FORESTERS, SIA	157 645	-23,58	6
8	SAULE 5, SIA	131 668	10,12	11
9	VISTO SERVISS, SIA	89 154	74,52	5
10	ARION AUTO, SIA	84 130	13469,35	1

2019. gada neto apgrozījuma īpatsvars. Meža nozare

Firmas.lv
licencēti UR dati

zomcharts
datu vizualizācija

Transporta nozares uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu

NPK	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR		
		2019. neto apgrozījums, tūkst., EUR	Apgroz. izmaiņas, pret 2018., %	Darbinieki
1	ERA-M, SIA	3 637 228	37,19	45
2	VELS, SIA	361 351	-11,18	14
3	PASSIM, SIA	321 623	-5,95	11
4	BL Invest, SIA	233 931	-35,26	8
5	autostikli.lv, SIA	177 318	23,98	4
6	Venta G, SIA	141 551	-45,93	7
7	Auto TSR 2, SIA	141 031		10
8	LUDZAS AUTOTRANSPORTA UZŅĒMUMS, SIA	112 453	-5,39	26
9	EAST TERMINAL GROUPS, SIA	105 406	58,15	8
10	LUDZAS AUTOOSTA, SIA	76 457	-5,56	7

Pašvaldībā reģistrēto nodokļu maksātāju deklarētais neto apgrozījums un ieņēmumi no saimnieciskās darbības sadalījumā pēc to informācijas apkopošanas brīdī aktuālā pamatdarbības veida

NACE 2.red. apkopojošais kods un nosaukums		2017		2018		2019	
		Neto apgrozījums	Ieņēmumi no saimnieciskās darbības	Neto apgrozījums	Ieņēmumi no saimnieciskās darbības	Neto apgrozījums	Ieņēmumi no saimnieciskās darbības
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	2044,36	1385,05	2032,62	3358,31	0,66	0,00
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	1074,17	721,97	1031,56	880,78		
03	Zivsaimniecība	43,77	0,67	121,10	1,00		
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	101,27	0,00	394,09	0,00		
10	Pārtikas produktu ražošana	7330,92	0,00	7791,44	0,00		
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	111,17	0,62	19,82	1,12		
14	Apģērbu ražošana	16,16	11,61	17,55	14,20	7,14	0,00
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	4520,09	23,81	6411,32	50,75		
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	0,00	35,67	0,00	36,81		
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	2803,64	3,54	1605,33	0,35		
31	Mēbeļu ražošana	7,16	16,18	4,27	20,65		
32	Cita veida ražošana	0,00	0,87	30,92	9,57		
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	454,17	0,00	842,77	0,00		
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	2249,90	0,00	2539,64	0,00		
41	Ēku būvniecība	374,75	5,90	217,61	6,67		
42	Inženierbūvniecība	137,29	3,89	66,94	0,00		

43	Specializētie būvdarbi	337,50	18,11	461,36	33,72		
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	662,11	394,15	688,66	217,86	56,15	0,00
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	1913,98	0,38	3720,53	0,00	4041,18	0,00
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	10390,51	993,00	10932,07	1185,83	0,65	0,00
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	572,90	87,76	700,69	106,95		
50	Ūdens transports	0,00	0,13	0,00	0,21		
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	1580,69	61,13	251,76	118,32		
55	Izmitināšana	238,23	7,42	261,52	5,91	3,66	0,00
56	Ēdināšanas pakalpojumi	480,11	4,78	560,48	3,57		
58	Izdevējdarbība	188,30	0,00	180,20	0,00		
61	Telekomunikācija	0,00	15,16	0,00	14,83		
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	10,64	0,72	10,23	0,51		
63	Informācijas pakalpojumi	26,97	0,00	25,34	35,43		
66	Finanšu pakalpojumu un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības	0,00	1,56	0,30	0,91		
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	368,02	56,85	397,71	85,34	0,05	0,00
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	35,27	170,21	7,89	164,96	10,46	0,00
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	2,01	16,25	0,00	6,25		
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	251,25	1,09	220,05	0,00		
72	Zinātniskās pētniecības darbs	0,57	0,00	0,47	0,00		
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	0,00	0,00	6,63	0,00		
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	97,26	14,56	269,38	21,06		

75	Veterinārie pakalpojumi	166,50	10,59	173,97	7,33		
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	3,10	15,15	0,00	13,76		
79	Ceļojumu biroju, tūrisma operatoru rezervēšanas pakalpojumi un ar tiem saistīti pasākumi	13,39	0,14	20,08	0,15		
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	8,54	12,10	35,45	24,98	16,00	0,00
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	0,00	21,90	0,00	6,91		
85	Izglītība	48,50	25,69	44,15	26,35		
86	Veselības aizsardzība	2281,54	784,66	2682,43	806,79		
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	0,00	0,71	0,01	0,00		
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	0,00	6,57	0,00	6,37		
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	14,71	3,73	27,23	5,77	65,43	0,00
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	203,38	0,00	132,12	0,00	75,55	0,00
95	Datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājsaimniecības piederumu remonts	1,10	13,22	5,32	13,58		
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	39,20	1158,97	37,77	1386,43	3,52	0,00
97	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība ar algotā darbā nodarbinātām personām	0,00	12,78				
98	Pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās	1,05	0,00	1,43	0,00		
	Nezināms	380,45	38,36	1,50	356,93		

*www.vid.gov.lv

NOVADA VADOŠĀS EKONOMIKAS NOZARES PAŠREIĒJĀ SITUĀCIJA

Novada lauku teritorijā dominē Latgalei raksturīgās tautsaimniecības nozares – zemkopība, lopkopība, graudkopība, mežizstrāde un kokapstrāde. Novada administratīvajā centrā darbojas uzņēmumi, kas piedāvā mazumtirdzniecības, automobiļu un motociklu remonta, ēdināšanas, izmitināšanas un citus pakalpojumus, kā arī pārtikas produktu ražošanas uzņēmumi. Ludzā ir plašs lielāko Latvijas banku filiāļu un klientu apkalpošanas centru, kā arī apdrošināšanas firmu tīkls. Arī lielākie mazumtirdzniecības uzņēmumi ir koncentrēti Ludzas pilsētā. Ludzas Novada uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu ir SIA „Ariols”, kas ir viens No Latvijas līderiem pelmeņu un gaļas pusfabrikātu ražošanā un maizes izstrādājumu ražošanas uzņēmums SIA „Ludzas maiznīca_

TERITORIJAS SALĪDZINOŠĀS PRIEKŠROCĪBAS **Tūrisms** uzskatāms par vienu no būtiskākajiem segmentiem novada attīstības nodrošināšanai. Ludzas kā senākās Latvijas pilsētas un kultūrvēsturisku objektu esamība, dabas resursu daudzveidība, amatniecība un tradīciju mantojums paver plašas iespējas šīs nozares attīstībai novadā. Nosakot pašvaldības specializāciju, tūrisma nozare vērtēta kompleksi, vienlaicīgi nodrošinot kvalitatīvas infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību. Ludzas novada kā tīras, drošas un bez stresa dabas vietas tēls perspektīvā savijas ar aktīvās atpūtas un dabas tūrismu.

Bioloģisko saimniekošanas metožu pielietošana lauksaimniecībā un zivsaimniecībā, kā arī dziedniecisko dūņu iegūšanas iespējas stimulēs ekotūrisma un rekreatīvā tūrisma attīstību. Kultūras un vēstures mantojuma efektīva izmantošana novada tūrisma attīstībā iespējama, nodrošinot ērtu teritorijas un atsevišķu objektu sasniedzamību un kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību. Ilgtspējīgas tūrisma nozares un uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešams izmantot pierobežas novada priekšrocības un, sadarbībā ar Latgales pašvaldībām un plānošanas reģionu, jāveido aktīvas sadarbības saites ar kaimiņvalstu reģioniem un lielākajiem ekonomiskajiem centriem.

Esošā transporta infrastruktūra un robeža ar Krievijas Federāciju padara novadu pievilcīgu **kravu pārvadātājiem** un piedāvā iespējas uzņēmējdarbības attīstībai transporta un loģistikas pakalpojumu jomā. Ludzas Novada potenciāls tranzīta kravu plūsmas apkalpošanā netiek pietiekoši izmantots. Ņemot vērā šī aspekta starptautisko nozīmi, nepieciešama sadarbība ar citiem Latgales novadiem – perspektīvā attīstītiem loģistikas centriem Daugavpils un Rēzeknes pilsētu tuvumā, kā arī tiešās robežas tuvumā pie robežas šķērsošanas punktiem Krāslavas, Zilupes un Kārsavas novados. Novietojums pie transporta koridoriem būs izdevīgs tādu uzņēmumu attīstībai, kas plāno produkcijas eksportu uz Krieviju un Baltkrieviju.

TRADICIONĀLO UN JAUNO NOZARU ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS Ludzas Novada ekonomiskās izaugsmes potenciāls vidējā termiņā balstās uz:

- ♣ esošo uzņēmumu attīstību;

- ♣ Neizmantoti cilvēku un dabas resursiem;
- ♣ relatīvi zemām darbaspēka izmaksām;
- ♣ labu ģeogrāfisko un loģistikas situāciju (ātru piekļuvi Krievijas un Baltkrievijas tirgiem).

Ilgtermiņā Novada ekonomiskā attīstībā jāakcentē esošo uzņēmumu atbalsts un pakāpeniska modernizācija, kombinējot to ar jaunu, dinamisku uzņēmumu attīstību.

♣ Klimatiskie un ģeoloģiskie apstākļi Ludzas Novadā ir īpaši labvēlīgi sapropeļa veidošanās procesiem. Sapropeļa ieguve Latvijā vēl nav attīstījusies, lai gan tā krājumi ezeros ir lieli. Sapropeļi var pielietot lauksaimniecībā kā mēslojumu un kā lopbarības piedevu (bioloģiskā lauksaimniecībā). Vairāki uzņēmumi saņēmuši atļaujas uzsākt sapropeļa ieguvu Ludzas novada ezeros. Sapropeļa ieguve ir atbalstāma aktivitāte no ezeru atveseļošanas viedokļa, mazinot to aizaugšanas procesus.

♣ Ludzas Novada teritorijā ir daudz ezeru un stabila, ekoloģiski tīra vide, kas sekmē akvakultūras attīstību. Akvakultūras galvenie darbības virzieni ir preču zivju audzēšana tirgum vai maksas maksšķerēšanas organizēšana dīķos un zivju mazuļu audzēšana ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs zivju resursu atražošanai un papildināšanai. Akvakultūras produkcijas ražošanas apjomam nav kvotu vai Cita veida ierobežojumu, līdz ar to, salīdzinot ar zvejniecību, ir vienkāršāka uzņēmējdarbības uzsākšana šajā nozarē.

♣ Viena No iespējām – bioloģisko saimniekošanas metožu pielietošana. Bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas realizācijas galvenais šķērslis ir mazie apjomi, jo lielākā daļa novada bioloģisko saimniecību ir naturālās saimniecības. Nelielu Novada bioloģisko saimniecību nākotne vērtējams kā vietējā mēroga papildus piedāvājums – svaigi, ekoloģiski un droši nišas produkti. Papildus ienākumus lauku iedzīvotājiem perspektīvā nodrošinās biškopība, augļkopība, ārstniecības augu audzēšana, putnkopība, zirgkopība utt., kas radīs lielisku vidi lauku tūrisma attīstībai.

♣ Novada teritorijas reljefs un augšņu kvalitāte nosaka labvēlīgu vidi aitkopības attīstībai. Tīra ar industriālo ražošanu nepiesārņota vide un pieejamās ganību platības paver plašas attīstības perspektīvas gaļas liellopu audzēšanai. Šīs jomas sekmīgai attīstībai nepieciešama zemnieku saimniecību kooperācija un jaunu sadarbības formu meklēšana.

♣ Ludzas Novadā ir plašas atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas. Viens no nozīmīgākajiem un visvairāk izmantotajiem vietējiem atjaunojamās enerģijas avotiem ir koksne, jo novadā ir ne tikai liels neizmantoto mežizstrādes un meža kopšanas koksnis atlikumu apjoms, bet arī visi nepieciešamie apstākļi ātraudzīgo kārķu, alkšņu, apšu un citu tamlīdzīgu koku sugu audzēšanai.